Geef Eddie de eer die hij verdient

Initiatiefvoorstel: Pieter van Megen (D66) en Marieke Smit (GroenLinks)
Oktober 2021
Onze buitengewone dank gaat uit naar Winston Arntz, voor zijn initiatief en niet aflatende energie om een eerbetoon voor Eddie van Halen te realiseren.

Op 6 oktober 2020 overleed Edward Lodewijk van Halen, beter bekend onder zijn 'artiestennaam': Eddie Van Halen. Als songschrijver en gitarist van de Amerikaanse band Van Halen, vergaarde Eddie Van Halen wereldfaam. Met zijn band verkocht hij meer dan 75 miljoen albums. Zijn wieg stond weliswaar in Amsterdam maar het grootste deel van zijn Nederlandse jaren woonde Edward Lodewijk van Halen op nummer 59 van de Rozemarijnstraat in de Nijmeegse wijk Heseveld. Met dit initiatiefvoorstel willen we op passende wijze eer betonen aan een Nijmegenaar die de wereld veroverde.

Roots

Edward Lodewijk (Eddie) werd geboren op 26 januari 1955 als tweede zoon van Jan van Halen en Eugenia van Beers. Vader Jan van Halen heeft er dan al een roerige tijd op zitten. Tijdens de Duitse bezetting wordt hij opgepakt wegens anti-Duitse gezindheid, en tewerkgesteld in Duitsland.[1] Daar wordt hij gedwongen om propagandamuziek te spelen tot eer en glorie van het Derde Rijk. Na de oorlog zoekt hij zijn heil in Indonesië. Daar ontmoet hij Eugenia (Eugenie) van Beers, zijn latere vrouw.

Op 4 maart 1953 vertrekken Jan en Eugenie vanuit Djakarta aan boord van de bekende repatriantenboot 'Sibajak' naar Nederland. Ze betrekken niet lang daarna in Amsterdam een woning in de Michelangelostraat. Op 8 mei 1953 wordt Alexander Arthur (Alex) geboren. Broer Edward Lodewijk (Eddie) volgt op 26 januari 1955. Nog voor de eerste verjaardag van Edward verhuist het gezin Van Halen naar de Rozemarijnstraat in Nijmegen, om daar op nummer 59 een nieuw bestaan op te bouwen. Jan van Halen was een niet onverdienstelijk saxofonist en klarinettist. Volgens zoon Eddie zelfs een erg goede: "Mijn vader was één van de beste klarinettisten van zijn tijd, hij was echt goed."[2] Muziek is ook de reden dat het gezin naar Nijmegen verhuist. Daar bevindt zich de Luchtmacht Instructie en Militaire Opleidingen School (LIMOS). Tot 1962 zal Jan van Halen in de Luchtmachtkapel spelen.

[1] *Greg Renoff, Van Halen Rising, 2015*
[2] *Dan Hedges, Eddie van Halen, 1986*

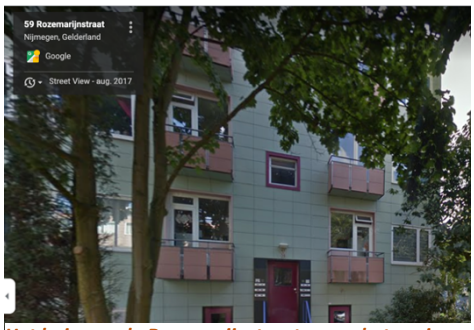
De familie van Halen in Nijmegen

Een piepjonge Eddie (links) en Alex van Halen. Bron: VanHalen.com

De Nijmeegse tijd van het gezin Van Halen staat vrijwel volledig in het teken van muziek. Een jonge Edward en Alex krijgen er pianoles. Vader Jan is naast zijn 'werk' bij de Luchtmachtkapel een veelgevraagd en gevierd jazzmuzikant. Hij speelt in zijn eigen Jazz-sextet, waarmee hij door Nederland en Duitsland toert. Omdat er geen oppas voor Edward en broer Alex was, gingen die vaak mee. "Toen we ongeveer 7 waren gingen we vaak de grens over naar Duitsland. Daar speelde onze vader in allerlei clubs en wij hingen daar dan rond tot 2-3 uur in de ochtend."[3]

De in Nijmegen geboren jazzdrummer Pierre Courbois, inmiddels 81, was er in die tijd bij en vertelt: "Jan van Halen maakte deel uit van de Luchtmachtkapel als saxofoon -en klarinettist. Op die avonden speelde ik wel eens mee, al was ik helemaal geen militair. Maar het kwam ook voor dat Jan ver weg moest spelen. Dan was er een oppas nodig voor de twee jongens Edward en Alex. Dat heb ik met veel plezier een paar keer gedaan."[4]

Het huis aan de Rozemarijnstraat waar het gezin tussen 1955 en 1962 woonde. Bron: Google, 2017

Pierre Courbois speelde zelf ook in het Jan Van Halen Sextet. Menige uren werden doorgebracht in de Nijmeegse clubs en zalen, o.a. de Vereeniging en de jazzclub aan Plein 1944. Eind jaren vijftig neemt de carrière van Jan van Halen een vlucht. Hij gaat spelen in het Ton Wijkamp Quintet (wederom samen met Pierre Courbois), dat in 1960 het prestigieuze Loosdrecht Jazzfestival wint.[5] Ondanks, of misschien wel dankzij, het succes van Jan van Halen besluit het gezin om begin jaren zestig Nijmegen te verlaten. Alex van Halen zegt daar in 1984 over: "We kregen in die tijd voortdurend brieven van familie van mijn moeder uit Amerika, over het mooie weer en de eindeloze mogelijkheden."[6]

Niet alleen het meteorologische klimaat, ook het maatschappelijke klimaat was het gemengde Indisch-Nederlandse gezin niet altijd goed gezind. Vooral moeder Eugenia werd beschouwd als een tweederangsburger.[7] Het gezin Van Halen vertrekt, zoals veel andere Indische Nederlanders vanuit Nederland op weg naar andere (warmere) oorden. Pierre Courbois: "Toen Jan met zijn gezin met de Holland Amerika Lijn naar de USA vertrok zei hij me dat de deur naar Nederland voorgoed dichtging."[8]

---

[3] *Greg Renoff, Van Halen Rising, 2015*
[4] *Interview met Pierre Courbois door Winston Arntz, september 2021*
[5] *Ian Christie, Everybody Wants Some: The Van Halen Saga, 2007*
[6] *Gordon Matthews, Van Halen, 1984*
[7] *Greg Renoff, Van Halen Rising, 2015*
[8] *Interview met Pierre Courbois door Winston Arntz, september 2021*

Naar Amerika: van Halen naar Van Halen

De familie Van Halen in 1962 op weg naar Amerika. Bron: VanHalen.com.

Het gezin vertrekt op 22 februari 1962 met de boot naar Amerika en vindt een nieuw thuis in de Amerikaanse stad Pasadena (een voorstad van Los Angeles) in Californië. Daar verandert de naam van de Nederlandse spelling van Halen naar het Amerikaanse Van Halen.

In Californië blijven beide broers piano spelen, en beginnen ze met viool. Ze krijgen jarenlang les van een leraar die zijn opleiding kreeg op het conservatorium van Sint Petersburg[9] en spelen op wedstrijden waar ze klassieke muziekstukken precies moeten naspelen. Op jonge leeftijd spelen ze daarnaast in hun eerste schoolbandje: 'The Broken Combs', met Edward op piano en Alex op tenorsaxofoon.

De broers lijken dan nog steeds op weg om concertpianist te worden - wat hun vader en vooral hun moeder ook graag hadden gezien. Maar beide broers vinden er niet veel aan, de rigide cultuur past hen niet. Als ze The Beatles en Dave Clark Five horen is de liefde voor de piano helemaal over. Edward gaat drummen en Alex pakt de gitaar op, maar al snel wisselen ze van instrument.[10]

Op de middelbare school in Pasadena vormen ze hun eerste rockband. Tijdens optredens komen ze in contact met zanger David Lee Roth. In 1972 richt Eddie Van Halen samen met broer Alex en bassist Mark Stone de groep Mammoth op. Onder de indruk van de broers treedt Roth toe tot hun band, vlak daarna gevolgd door bassist Michael Anthony. Ze treden dan op onder de naam 'Mammoth', maar nadat blijkt dat er al een band met die naam is, veranderden ze – op aandringen van zanger Roth – in 1974 hun naam in 'Van Halen'. Hoewel de band eerst moeite heeft om een platendeal te bemachtigen, lukt dit in 1978 uiteindelijk toch.

De rest is geschiedenis. Van Halen groeit uit tot een bepalende band in de harde gitaarmuziek van de jaren '70, '80 en '90. Vooral de combinatie van het gitaargenie Eddie Van Halen en de flamboyante podiumpersoonlijkheid David Lee Roth – in 1986 vervangen door Sammy Hagar – blijkt goud waard.

---

[9] *Greg Renoff, Van Halen Rising, 2015*
[10] *Greg Renoff, Van Halen Rising, 2015*

Een "tappende" Eddie Van Halen in 1978 (Bron: Wikimedia).

Gitarist

Edward Lodewijk Van Halen (vanaf 1962 dus met een hoofdletter V, de Amerikaanse spelling) was enorm belangrijk voor het succes van de band. Hij schrijft de meeste muziek en het geluid dat hij uit zijn gitaar tovert is uniek en uit duizenden herkenbaar. Belangrijk voor deze gitaarsound is de vingervlugge 'two-hand tapping'-gitaartechniek. Bij uitstek te horen op de track Eruption, van het eerste album Van Halen uit 1978. Een gitaarsolo van 1:42 waarin Eddie alles uit de kast haalt. Zijn stijl is daarna veel gekopieerd en een belangrijk onderdeel geworden van het gitaargeluid en het muzikale idioom van ontelbare hardrock- en vooral heavy metalgitaristen. Hij is niet de eerste die deze techniek toepaste, maar wel de eerste die er een groot publiek mee bereikt.

Onder rockmuzikanten wordt Eddie Van Halen als een enorm invloedrijk gitarist gezien. Vrijwel iedere rockgitarist van de 21e eeuw is schatplichtig aan Van Halen en direct of indirect door hem beïnvloed. "Ik speel eigenlijk veel te veel," zegt hij hierover tegenover Gitarist in 2016.[11] "Dat komt door alle jaren met Alex, nog voordat we een bassist hadden. Ik moest alle ruimte opvullen en dat heeft mede mijn stijl en sound bepaald." Ook Pierre Courbois, die op de jonge broers oppaste, is onder de indruk: "Ik was zeer verrast toen ik eind 70-er jaren de band Van Halen opmerkte. Wat een fantastische muzikanten waren de twee Nijmeegse jochies geworden! Mijn zoon Barend, nu bassist bij Michael Schenker is een groot fan van Van Halen."[12]

Ook op het gebied van gitaarversterking, gitaareffecten en gitaarontwerp is Eddie verantwoordelijk voor vernieuwingen, door diverse gerenommeerde fabrikanten (onder andere Charvel, Kramer, Ernie Ball, Peavey en Fender) in productie zijn genomen en waar hij (tegen betaling) zijn naam aan verbond.[13] Het belang van Eddie Van Halen voor gitaristen wereldwijd is misschien nog wel het beste uit te drukken in de eer die hij van hen krijgt. Van Halen is in 2012 door de lezers van Guitar World uitgeroepen tot beste gitarist aller tijden, in dezelfde lijst uit 2020 eindigt hij als vierde.[14] In een soortgelijke Top 100 van het blad Rolling Stone uit 2015 behaalde hij de achtste positie.

In 1995 trad Van Halen op in het Goffertpark in Nijmegen in een zogenoemde 'double bill' met Bon Jovi. Daarmee speelden beide broers, wereldsterren inmiddels, op hemelsbreed nauwelijks een

---

[11] *Blik op EVH, Gitarist, juli 2016*
[12] *Interview met Pierre Courbois door Winston Arntz*
[13] *https://nl.wikipedia.org/wiki/Van_Halen*
[14] *https://nl.wikipedia.org/wiki/Eddie_Van_Halen*

kilometer afstand van het huis waar ze ooit woonden. De overlevering wil dat ze voorafgaand aan dat concert nog langs zijn geweest op de Rozemarijnstraat.

Na zijn dood

Hoe belangrijk Eddie Van Halen is geweest voor de ontwikkeling van de harde gitaarmuziek wordt pas echt duidelijk na zijn overlijden in 2020. Muzikanten uit alle hoeken en gaten onderstrepen het belang van, de gitarist Eddie Van Halen: van Bryan Adams tot Brian May en van Ozzy Osbourne (Black Sabbath) tot Steven Tyler (Aerosmith). Naast een schier eindeloze reeks van smakelijke anekdotes leverde dat veel bewonderende woorden op voor zijn unieke talent. En het zorgt voor een gevoel van trots dat dit talent zes jaar lang in Nijmegen rondliep, weliswaar in zijn kindertijd ruim voordat hij de wereld veroverde, maar toch. Een held was hij, een van de allergrootste gitaarhelden van de 20e eeuw.

Eerbetoon

In Nederland vergeten we vaak onze helden te eren. Het lijkt voort te komen uit onze nuchterheid, doe maar gewoon, steek je kop niet boven het maaiveld uit. Zoals geldt voor veel helden, doen we daarmee ook Eddie Van Halen tekort. Edward Lodewijk van Halen, verdient een eerbetoon. Hoewel hij alleen in zijn jonge jaren in Nijmegen woonde, is hij een kind van onze stad, getogen aan de Waal. Een Nijmegenaar die de wereld veroverde. Daar mogen we trots op zijn en die trots mogen we laten blijken.

In 2013 startte Winston Arntz, Lentenaar van geboorte, op Facebook een pagina om een straatnaam vernoemd te krijgen naar Eddie Van Halen of in dit geval beter; Edward Lodewijk van Halen. Hij benaderde de Ambtelijke Werkgroep Straatnaamgeving om het voor elkaar te krijgen. De richtlijn dat iemand tien jaar dood moet zijn voor een straatnaamvernoeming, stond dit voornemen tot nu toe in de weg.

Wij vinden het echter passend om nu, een jaar na zijn dood van Edward Lodewijk van Halen, hem een welverdiend eerbetoon te geven. Het liefst zouden we dit inderdaad doen aan de hand van het vernoemen van een straat naar hem. We kunnen de voorwaarde, dat iemand tien jaar dood moet zijn voor een straatnaamvernoeming, in dit geval echter accepteren. Te meer omdat het gebruikelijk is om straatnamen voor een wijk of buurt een thema mee te geven, dat vergt tijd en planning

Muurschildering van Eddie van Halen op Sunset Boulevard in Los Angeles onthult in januari 2021.

Wat we niet willen accepteren is dat er de komende negen jaar geen eerbetoon voor Eddie Van Halen te zien is in onze stad. In samenspraak met Winston Arntz, die zich na de dood van Van Halen, bleef inzetten voor een eerbetoon aan Eddie Van Halen, willen we graag een alternatief eerbetoon voorstellen: een muurschildering op een, nader in te vullen, treffende of beeldbepalende plek in de stad. Een

muurschildering zoals die er afgelopen januari ook kwam in Los Angeles op Sunset Boulevard.

Dat betekent niet dat onze wens om een straatnaam naar hem te vernoemen verdwijnt. We stellen voor dit, uiterlijk tien jaar na de dood van Edward Lodewijk van Halen alsnog te doen. Of eerder wanneer hier een logisch passend moment en een passende plek voor ontstaat, bijvoorbeeld bij nieuwbouw en het toevoegen van extra straten met namen die in een thema, bijvoorbeeld dat van (Nijmeegse) muzikanten of artiesten passen.

Het voorstel

Het bovenstaande eerbetoon willen we graag vertalen in twee concrete voorstellen:

1. Nijmegen heeft er de afgelopen jaren een aantal mooie muurschilderingen bij gekregen in de openbare ruimte. Soms op openbare kunstwerken of tunneltjes, soms op blinde gevels. Een muurschildering van Eddie Van Halen zou goed in dat beeld, en het beleid dat eronder ligt – het verbeelden van Nijmeegse historie –, passen.

   A. Daarom stellen wij voor om op zoek te gaan naar een openbaar kunstwerk of een muur waarvan de gemeente eigenaar is of, indien een passende plek op gemeentelijk eigendom niet te vinden is, te zoeken naar maatschappelijke partners of vastgoedeigenaren die openstaan voor een dergelijke schildering op hun eigendom.
   B. Als de plek gevonden is, opdracht te geven voor het maken van een treffende muurschildering, geïnspireerd op het (hierboven te zien) voorbeeld in Los Angeles.
   C. De plek is zo dicht mogelijk in de buurt van de Rozemarijnstraat of op een prominente, passende en zichtbare plek ergens anders in Nijmegen.
   D. Een opdracht te verstrekken aan een of meerdere kunstenaars voor het maken van een muurschildering van Eddie Van Halen op deze plek, na in ieder geval gehoord te hebben initiatiefnemer Winston Arntz, de commissie beeldkwaliteit en de commissie beeldende kunst en de muurschildering uiterlijk op 6 oktober 2022 te onthullen.
   E. Het ontwerp en de uitvoering van de muurschildering in zijn geheel te dekken uit het budget van kunst in de openbare ruimte. Indien die dekking niet wenselijk is, de bekostiging van het project te dekken uit de 1% reserve Beeldende kunst.[15]

2. De gemeente Nijmegen wijst een straatnaam aan, die vernoemd is naar Edward Lodewijk van Halen op het moment dat hij tien jaar overleden is: 6 oktober 2030. Of eerder wanneer hier een logisch plek voor ontstaat, bijvoorbeeld bij nieuwbouw en het toevoegen van extra straten die bijvoorbeeld passen bij het thema `Artiesten met een Nijmeegse historie`

[15] *Onze doelstelling is het om mogelijk te maken dat er een passend en waardevol eerbetoon komt. Hoe dat eruit komt te zien, is iets wat ons betreft in overleg met alle betrokken en welwillende partijen wordt bepaald.*